

Юлія ГУЖЕЛ, редактор



## ПІДПРИЄМСТВО ВИДОБУВАЄ ВОДУ ЗІ СВЕРДЛОВИНИ: ЧИ ТРЕБА ПЕРЕХОДИТИ НА МСФЗ?

**Що сталося:** з 2018 року в законодавстві з'явилася вимога про обов'язкове застосування міжнародних стандартів фінансової звітності підприємствами, що видобувають корисні копалини загальнодержавного значення.

**У чому полягає запитання:** чи стосується ця вимога підприємств, що видобувають підземні води?

### Зміни-2018 для видобувних підприємств

Приводом для написання цієї статті послужили зміни в Законі від 16.07.99 р. № 996-XIV (далі – Закон № 996), що діють із цього року. І, звичайно ж, запитання наших читачів про необхідність застосування МСФЗ підприємствами, що видобувають воду зі свердловин.

Нагадаємо, у чому полягала зміна, яка викликала хвилю запитань. Перелік підприємств, зобов'язаних застосовувати для формування фінзвітності правила МСФЗ, міститься в п. 2 ст. 12<sup>1</sup> Закону № 996. Цей перелік із 1 січня 2018 року був доповнений підприємствами, що становлять громадський інтерес, а також підприємствами, які займаються видобутком корисних копалин загальнодержавного значення. Про останні і йтиметься. Конкретно нас цікавить видобуток підземних вод зі свердловин.

Уся річ у тому, що підземні води (тобто які видобуваються зі свердловин) теж входять до переліку корисних копалин загальнодержавного значення (див. постанову КМУ від 12.12.94 р. № 827). Підземні води можуть використовуватися:

- для питних потреб населення;
- як технічна вода;
- як лікувальні води;
- для виробничих цілей промисловими підприємствами;
- сільгосппідприємствами (для зрошення угідь, водопостачання пасовищ, тваринницьких ферм) тощо.

Невже при використанні підземних вод у будь-яких цілях і в будь-якому обсязі підприємство зобов'язане переходити на МСФЗ?

Ми вважаємо, що підприємствам зовсім не обов'язково переходити на МСФЗ тільки тому, що вони видобувають воду зі свердловин. Такого висновку ми дійшли після аналізу деяких законодавчих норм (у т. ч. і міжнародних). Про це читайте нижче.

### Уся справа – у видах діяльності

Якщо ми звернемося до Класифікації видів економічної діяльності ДК 009-2010 (далі – Класифікатор), то побачимо таке.

Перелік видів діяльності, пов'язаних із видобутком корисних копалин, наведено у секції В «Видобувна промисловість і розробка кар'єрів». При цьому до кожного класу належить видобуток певної корисної копалини (розділи 05–08). Такого виду діяльності, як видобуток підземних вод, секція В Класифікатора не містить.

Можливо, видобуток підземних вод потрапляє до класу 08.99 «Видобуток інших корисних копалин і розробка кар'єрів, н.в.д.г. (не введені до інших угруповань)»?

Ні, згідно з Методологічними основами і поясненнями, затвердженими наказом Держкомстату від 23.12.11 р. № 396 (далі – Методоснови № 396), видобуток води до цього класу не включено. До цього класу потрапив видобуток таких мінералів і матеріалів, як азбест, польовий шпат, асфальтит, дорогоцінне каміння та інші мінерали.

Крім того, у поясненні до видів діяльності, наведених у секції В, зазначено, що ця секція не включає розлив у пляшки природних і мінеральних вод із природних джерел і свердловин. Отже, діяльність із видобутку підземних вод треба шукати в інших секціях і класах Класифікатора.

Пошуки показали, що з видів діяльності, пов'язаних із використанням води, у Класифікаторі містяться тільки:

- клас 11.07 «Виробництво безалкогольних напоїв; виробництво мінеральних вод та інших вод, розлитих у пляшки» у секції З «Переробна промисловість»;
- клас 36.00 «Забір, очищення і постачання води» в секції Е «Водопостачання; каналізація, поводження з відходами».

Як бачите, такий вид діяльності, як видобуток підземних вод, Класифікатором не передбачено.

## Наближення Закону № 996 до Директиви ЄС

Зміни до Закону № 996 вносилися у зв'язку з виконанням Директиви ЄС № 2013/34/ЄС (далі – Директива). Це впливає, зокрема, з аналізу Висновку відповідального комітету до законопроекту, що став основою Закону від 05.10.17 р. № 2164-VIII (цим законом унесено зміни до Закону № 996).

Крім оновленого складу підприємств, зобов'язаних звітувати за правилами МСФЗ, у Законі № 996 з'явилася вимога подавати звіт про платежі на користь держави. Такий звіт подають підприємства, що видобувають підземні копалини загальнодержавного значення. Тому у визначенні звіту законодавці пояснили, які саме підприємства належать до видобувних. На жаль, це пояснення в Законі № 996 також не дає нам чіткого розуміння, чи належать підприємства, що видобувають підземні води, до видобувних підприємств.

Директивою також передбачено подання такого звіту – це Звіт про виплати урядам (державі). Там зазначено, що такий звіт подається підприємствами, які працюють у видобувній промисловості. І надано більш повне визначення таких підприємств.

Зокрема, у п. 1 ст. 41 Директиви знаходимо таке визначення: «підприємство, що працює у видобувній промисловості, означає підприємство, яке займається діяльністю з пошуку, розвідки, відкриття, розробки та видобутку корисних копалин, покладів нафти, природного газу та інших продуктів, відповідно до класифікатора видів економічної діяльності, які наведені в секції В, розділах 05–08 додатка I до Регламенту (ЄС) № 1893/2006 Європейського Парламенту і Ради від 20 грудня 2006 року про впровадження статистичної класифікації видів економічної діяльності NACE».

Завважимо, що основою нашого українського Класифікатора якраз і став зазначений вище Регламент (див. вступ до Класифікатора). Тобто і секції, і розділи збігаються.

Крім того, одна із цілей Директиви – прозорість звітності підприємств у видобувних галузях. Тому до таких підприємств і введено додаткові вимоги щодо формування фінансової звітності.

## Думка редакції

Вимога п. 2 ст. 12<sup>1</sup> Закону № 996 про обов'язкове застосування МСФЗ підприємствами, що здійснюють видобуток корисних копалин загальнодержавного значення, стосується тільки тих підприємств, вид діяльності яких включено до секції В «Видобувна промисловість і розробка кар'єрів» Класифікатора.

А підприємства, які видобувають воду з підземних джерел, можуть застосовувати МСФЗ добровільно.

## ВИСНОВКИ



Мінфін порядок застосування норми п. 2 ст. 12<sup>1</sup> Закону № 996 поки що не роз'яснював. Тому підприємства, які видобувають підземні води зі свердловини, зараз можуть:

- або добровільно застосовувати МСФЗ,
- або не застосовувати МСФЗ, керуючись нашою думкою.

Аргументи на користь своєї точки зору ми навели. Чекаємо пояснень від Мінфіну. ■